

Koen Morten en Anna Morten

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde.

Dit blad verschijnt aan het begin van iedere maand en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.
Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur MR. W. W. VAN VALKENBURG, "Nijenstede", Buckershaegenvaart 10, Wassenaar.
De jaarlijksse contributie (abonnement) ad f 15,— gelieve men steeds vóór 1 Maart te voldoen door storting op postrekening no. 20910 van de Penningmeester.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris IR. C. M. R. DAVIDSON, Jacob de Graefflaan 17, 's-Gravenhage.

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, Bleijenburg 5, 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

Nº. 2

LXXIe Jaargang

Februari 1954

2. *Henriette Marie van Wijnbergen*, geb. Antwerpen 1 Mei 1822, overl. 's-Gravenhage 6 Sept. 1905 als laatste van de Protestantse tak, tr. Tjandjoer 6 Aug. 1846 *Johan Constant Willem baron van Heeckeren tot Waliën*, ass.-resident van Tebing-Tinggi, geb. Zutphen 9 Juni 1819, overl. 's-Gravenhage 31 Aug. 1868, zn. van baron Mr. *Evert Ludolf en Petronella Susanna Helena Lulofs* (Ned. Adelsboek 1942, blz. 357).

Resumerende, kan de stamreeks van Wijnbergen onder het gemaakte voorbehoud o.i. als volgt worden opgesteld:

- I. *Sweder van Wijnbergen*, zegelt 22 Maart 1397 met de drie vijfspakige raderen, beleend met Radelant bij Doesburch als momber zijner vrouw *Grietje [van Bake]* 30 Oct. 1392, met Swaluenborg bij Oldebroek en met het goed te Wimborch bij Doetinchem 1402, overl. vóór 1410.

- II. *Siwert van Wijnbergen*, woont te Harderwijk, beleend met Radelant 1401, 1402 en 1424, met het goed te Wimborch als erve zijns vaders Sweder 1410, opnieuw 1424, met de oude tiende te Wimborch (leen van het huis Bergh) 1417, met het goed te Bijssel bij Doornspijk 1424, overl. vóór 1435, tr. 1° N. [Kreyneck], tr. 2° *Johanna*.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Sweder van Wijnbergen*, beleend met Radelant en Wimborch 1435, met de oude tiende te Wimborch na dode zijns vaders *Ziwart* 29 Maart 1435, overl. 1450, tr. N.N. [van Meeckeren], wiens tak uitstierf.

Uit het tweede huwelijk:

2. *Johan*, volgt III.

- III. *Johan van Wijnbergen*, schepen van Harderwijk, beleend met Swaluenborch 1460, 1465, 1473 en 1483, met Radelant 1473, overl. 1484, tr. *Gontgen [van Blarickhorst]*, vermeld 1485, 1488, overl. 1489.

- IV. *Johan van Wijnbergen*, vermeld met zijn broers en zwa-ger te Harderwijk in 1504, begraven aldaar 1531, tr. *Arnolda Mom*, begr. ald. 1563.

Uit dit huwelijk o.a.:

1. *Johan van Wijnbergen*, huwt 1540 *Alijt Drullinck*, waaruit de eind 18de eeuw uitgestorven Protestantse tak, waarvan verschillende leden sinds 1649 in de ridderschap van de Veluwe werden geadmitteerd.

2. *Willem*, volgt V.

- V. *Willem van Wijnbergen*, gemeensman te Harderwijk 1549, schepen 1556, nog aldaar vermeld 20 Mei 1587, tr. 1° vóór 1559 *Margaretha Heymensz*. [ter Brake], overl. vóór 1569, dr. van *Arent Heymensz*, schepen en burgemeester van Elburg en *Margaretha van Ittersum*. Hij tr. 2° [Judith van Wijnbergen, Swedersdr.].

Uit het eerste huwelijk:

- VI. *Johan van Wijnbergen*, geb. 1559, overl. 1617, beleend 1559 met landen onder Nijbroek (Gelders leen) en met een tiende onder Twello (Van Doetinchems leen) als erfgenaam van zijn overgrootmoeder *Geertruid van Uterwyck*, wed^e *Jacob van Ittersum*, tr. *Theodora van Boecop*, nog vermeld 1595, dr. van *Sweder en Barbara ten Bussche*.

Uit dit huwelijk:

1. *Arent van Wijnbergen*, tr. *Geertruid ter Bruggen*, wiens tak uitstierf op het einde der 17de eeuw.

2. *Willem*, volgt VII.

- VII. *Willem van Wijnbergen*, overl. 25 Nov. 1641, tr. (volgens Ned. Adelsboek in 1612) *Mechteld van Oldeneel*, geb. 1594, overl. vóór 25 Juni 1647, dr. van *Johan en Margaretha van Cloppenberch*.

Uit dit huwelijk:

1. *Jan*, volgt VIII.

2. *Arent van Wijnbergen*, tr. (huw.voorw. 10 Aug. 1653) *Alina Juncker*, waaruit de in 1905 uitgestorzen Protestantse tak, welke geen erkenning verzocht.

- VIII. *Jan van Wijnbergen*, woont te IJsselmuiden, overl. tussen 21 Juli 1701 en 13 April 1707, tr. [IJsselmuiden 10 Sept. 1648] *Jacolina Juncker*, overl. 19 Nov. 1691, dr. van *Jacob en Cecilia van Holthe*.

- IX. *Hendrik Willem van Wijnbergen*, geb. IJsselmuiden 24 Mei 1668, kapitein, ambtsionker van Apeldoorn, overl. 26 Febr. en begr. Arnhem 4 Maart 1729, tr. Loenen 18 Januari 1714 *Wilhelmina Maria Hackfort*, overl. 11 en begr. Arnhem 16 Oct. 1748, dr. van *Allard*, tot ter Horst, en *Elisabeth Maria Hackfort*.

- X. *Jan Willem Augustijn van Wijnbergen*, ged. Kampen in de Paterikerk 28 Nov. 1714, tr. Utrecht 28 Juli 1736 *Aletta Maria van Wijkerslooth*.

Hieruit het tegenwoordige geslacht.

Nog eens Van Merlen en Van Merler,

door A. VAN DER MAREL.
(vervolg van LXXI, 14.)

Hoofdstuk II.

De Haagse familie Van Maerle.

De heer Wijnendaal maakt in zijn artikel over bovenvermeld onderwerp in het Octobernummer 1952 van dit Maandblad, wat afstammelingen betreft, slechts rewg van de Antwerpse *Van Merlen's*, waarvan de adellijke Nederlandse familie van die naam afkomstig is. Dank zij de studie der Graafse *Van Merlen's* van de geachte schrijver ben ik echter tot de ontdekking gekomen, dat een door mij nagevorste familie *Van Maerle (Maerle)*, welke in de 17de eeuw te 's-Gravenhage woonachtig was en in de 18de eeuw te Delft en Lisse, ook tot dit geslacht moet behoren. Weliswaar ontbreekt er een schakel in de afstammingsketen, doch deze zal vermoedelijk nog wel op te sporen zijn.

De door mij gevonden *Van Maerle's* beginnen met een zekere *Govert Hendricxe van Maerle*, graanhandelaar te 's-Gravenhage. In een notariële acte van 14 April 1652, verleden voor not. P. v. Groeneweghen te 's-Gravenhage (protocol nr 81, fol. 91) wordt hij vermeld als *Govert Hendricx van Maerlen*, koopman, oud 60 jaren. Dat was een mooie vondst, want nu wist ik dus met zekerheid, dat hij geboren moest zijn in 1591 of 1592. Het geboortejaar van zijn vader, *Hendrik van Maerle*, zouden wij dus mogen schatten op ± 1560. Nu maakt de heer Wijnendaal van Resandt in zijn artikel (LXIX, 298) melding van de kinderen van *Celis Otten Roeloffs*, t.w. *Hendrik, Reynier, Jan en Goert* (= *Govert*),

van wie de laatste drie in Mei 1582 nog onmondig waren. Uit zijn gegevens valt voorts op te maken, dat de vader (*Celis Otten Roeloffs*) vermoedelijk geboren is ± 1535 en op grond daarvan mogen wij het geboortejaar van zijn oudste zoon *Hendrik* op ± 1560 schatten, hetgeen klopt met zijn meerderjarigheid in 1582.

Hendrick van Maerle bovenvermeld kan dus identiek zijn met *Hendrick Celiszoon van Merlen*. Wanneer wij nu in ogen-schouw nemen, dat *Hendrick van Maerle* zijn in 1591 of 1592 geboren zoon *Govert* noemt (de naam van zijn jongste broeder) en — zoals wij later zullen zien — zijn dochter *Judith* (de naam van zijn vaders ongehuwde zuster *Judith*, dus een erftante) en ten slotte dat een zijner kleinzoons *Marcelis* = *Celis* (*Marcelis Goverts van Maerle*, doctor medicinae te 's-Gravenhage) heette, dan wijst dit alles toch met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid op afstamming deser Haagse *Van Maerle*'s uit de Graafse *Van Merlen*'s. De combinatie der waarlijk niet alledaagse voornamen *Celis*, *Goert* en *Judith* bij de *Van Merlen*'s en idem *Marcelis*, *Goert* en *Judith* bij de *Van Maerle*'s is zo frappant, dat hier niet slechts sprake kan zijn van toeval, te meer daar *Van Merlen* en *Van Maerle* als naam ook dezelfde betekenis hebben, namelijk de vogelnaam *maarle* of *merel*, in het Frans *merle*, latijn *merula*. (*Merula* dats der *maerlen* name, die soete singhet ende bequame. *Jacob van Maerlant* uit „*Der Nature Bloeme*“.)

Govert Hendrickz. van Maerle komt 17 maal voor in de notariële protocollen, hetgeen gemakkelijk te controleren is aan de hand van de alfabetische k'appers op het oud gemeente-archief te 's-Gravenhage. Hij wordt in deze acten ook vaak met een ander beroep aangeduid. In 1626 was hij „*backer en winckelier*”, in 1642 koopman in wijn, in 1645 „*korenkooper*”, 1648 „*coopman in greijnen*” (d.i. granen), soms ook zoals in 1658 koopman, zonder nadere aanduiding. Er valt in dit alles een zekere ontwikkelingsgang te bespeuren en het is wel zeker, dat hij fortuin gemaakt heeft in 's-Gravenhage¹⁾). In een notariële acte van 25 April 1663, (protocol nr. 390, fol. 55), noemt de notaris hem „*verhuurder*” en bovendien Regent van het Dol- en Pesthuis. Als zodanig wordt hij ook vermeld door de Riemer in zijn bekend werk over de historie van 's-Gravenhage.

In notarieel protocol nr 415, in een acte van 16 Mei 1670, is sprake van *Govert Hendricxen van Maerelen*, gehuwd met *Gerritje de Groot*. Bovendien worden hierin enige van zijn kinderen genoemd, nl. *Gerard*, *Judith*, *Marcelis* en *Theodorus*. Wij maken hier dus kennis met zijn vrouw, die in een acte van 5 Dec. 1673 (not. protocol 416, fol. 68) genoemd wordt *Gerritgen Gerrits*, de wed. van *Govert Hendrickse van Maerlen*. Haar vader heette dus *Gerrit de Groot* en zijn zoeven genoemde kleinzoon *Gerard van Maerle* was blijkbaar naar hem vernoemd. Behalve bovengenoemde vier kinderen moet *Govert Hendricksz. van Maerle* ook nog een zoon *Hendrick* gehad hebben, vermoedelijk de oudste uit het gezin. Deze wordt vermeld in een acte van 26 Nov. 1689, voorkomende in het register van prothocolen van opdrachten, transporten en rentebrieven van Rijswijk Z.H. (deel 1676—1689). Op genoemde datum compareerde nl. voor het schepengerecht aldaar: „*d'Heer Hendrik van Maerle*, raed en Vroedschap van 's-Gravenhage, Dewelcke verclaerde vercocht te hebben ende bij dezen wel ende wettelick op te dragen ende te transporteren aen ende ten behoeve van de Heer *Marcelis van*

¹⁾ Zijn weduwe bezat in 1674 f 15000— (Haagse Cohieren 1674, Jaarboekje „*Die Haghē*“ 1914/15, blz. 50 en 113.)

Maerle zijn heer *Comparantes Broeder* mede wonende in 's-Gravenhage ofte desselfs recht vercrijgende den eygendom van de gerechte helft in een Losrentebrief tot laste vant Gemeenelandt van Hollandt ende Westvrieslandt ten compoite van de Heer Ontfanger Generaal Mr Cornelis Aert van Hogerheijden, staende origenelick op de naam van *Govert Hendricxs van Maerle* als man ende vooght van *Geertje Gerrits* in dato den sesden february XVIe sesenveertich inhoudende capitaal en somme van drie duysent gulden. Ge-registreert fol. 5604: Ende noch de Gerechte helft van een Capitaal van vijff duysent vijff hondert negenveertigh ponden van XL grooten t' stuck, hem Heer Compt^t competeerende in vier Losrentebeeven spreckende mede ten Lasten vant voorsz. Gemenelandt van Hollandt en Westfrieslandt, ten compoite van de Heer Mr. Joost Heemskerck Ontfanger van de Gemeenlandtsmiddelen tot Leijden welke voorsz. Helft hem Compt^t alsmede de helft in de bovengemelde Rentebrief, Aengecomen is, bij doode ende Overlijden van zijn moeder zal^r *Gerritje Gerrits* wed: van zal^r *Govert Hendricxs van Maerle*, alles breder blijckende bij het Contract van Scheidinge tusschen Dominus Laurentius Laurentius, Nicolai van Egmont, ende Dominus ~~W~~esselius praetorius Bedienaers des Goddelicken woorts ter eenre, ende Sr *Govert Hendricxs van Maerle* alle zal^r ged: ter andere zijde opgerekht in dato den Xe Julij XVIe seven en vijftigh voor den notaris Melchior Brasser tot Leijden van welcke voorsz. Endt getransporteerde effecten, de voorsz. *Marcelus van Maerle*, de wederhelft mede doort overlijden van de voorsz. *Gerritje Gerrits* haerlieder moeder zal^r is aengecomen en Competerende is”, enz. enz.

Ik heb deze acte bijna geheel aangehaald, omdat ze zo rijk aan gegevens is. Uit het moederlijk erfdeel van *Hendrick* en *Marcelis van Maerle* zijn b.v. gevolgtrekkingen te maken nopens de gegoedheid van de weduwe van *Govert van Maerle*. Ook blijkt er uit dat *Hendrick* lid van de vroedschap was van 's-Gravenhage in 1689. Hij komt in deze functie ook reeds voor in 1680 en was gehuwd met *Catharina van Schagen*. Op 9 Mei 1681 liet dit echtpaar te 's-Gravenhage een dochertje *Gerlina* dopen, waarbij zijn broeder Dr. *Marcellus van Maerle* en diens vrouw *Maria van Stapele* als getuigen optreden. (Daar deze *Hendrik van Maerle* verm ± 1622 is geboren, is hij dus blijkbaar eerst op gevorderde leeftijd getrouwd.) Vermoedelijk komt zijn portret wel voor op een der Haagse regentenstukken uit het laatste kwart der 17de eeuw. Meer gegevens over hem en zijn gezin heb ik in de Haagse archieven niet aangetroffen²⁾.

Omtrent zijn ouders, broeders en zuster vond ik in de Haagse doop-, trouw- en begraafsciches nog vermeld, dat de vader *Govert Hendricxe van Maerle* begraven werd op 24 Maart 1673, zodat hii dus 81 of 82 jaren oud is geworden. Zijn vrouw *Geertje* of *Gerritje Gerritsdr. de Groot* werd te 's-Gravenhage begraven op 12 Oct. 1676, zodat zij haar man ruim drie iaren overleefde. Omtrent de zoon *Gerrit of Gerard van Maerle* vond ik, dat hij als koopman met het schip „*Het wapen van Amsterdam*” uit Indië terugkerend op de kust van IJseland schipbreuk leed in het jaar 1667 en daarbij om het leven kwam. (vgl. protocol notaris van Rijp te 's-Gravenhage 23-1-1668).

De dochter *Judith Goverts van Maerle* en de zoon *Theo-*

²⁾ In het boek van E. Voet Jr., *Merken van Haagse goud- en zilver-smeden*, 1941, vond ik over hem nog: *Hendrick van Maerle*, goudsmid, juwelier, ondertrix, als j.m. 6 Maart 1678 met *Catharina van Schagen*, jd. van Alkmaar; Nominatie deken 1679—'87. Zijn boedel was insolvent in 1690.

dorus worden slechts vermeld in de bovenaangehaalde acte van 16 Mei 1670.

Omtrent de Haagse medicus Dr. *Marcelis Goverts van Maarle*, die blijkbaar vernoemd was naar zijn Graafse grootvader *Marcelis Otten Roeloffs*, weten wij iets meer. Blijkens het Leidse album studiosorum werd hij in 1655 op 26-jarige leeftijd student in de medicijnen. Hij moet derhalve geboren zijn in 1628 of 1629. Hij werd te 's-Gravenhage begraven op 18 Oct. 1692 en is dus ongeveer 64 jaren oud geworden. Hij woonde aan de Veerkade. Hij huwde in 1672 met *Maria van Stapele*, weduwe van van Ophoven, bij wie zij een dochter *Petronella van Ophoven* had, die trouwde met Mr. *Pieter Bucherius*³⁾. Uit het huwelijk met *Marcelis van Maarle* werd een zoon *Godefridus* geboren, gedoopt te 's-Gravenhage 1 Oct. 1673 en nog een kind, gedoopt 28 Juli 1672. Een dezer kinderen werd te 's-Gravenhage begraven op 14 Oct. 1674⁴⁾, vermoedelijk *Godefridus*, want deze wordt niet meer vermeld. De huwelijks voorwaarden van Doctor *Marcellus van Maerlen* vindt men in deel 425 der Haagse notariële protocollen op fol. 198 en 210 dd. resp 4 Jan. 1672 en 19 Sept 1673. Ook is er nog een acte omtrent hem in het protocol van notaris C. v. Rijp dd. 13 Juli 1669.

Verdere gegevens omtrent de nakomelingschap van de Haagse graanhandelaar *Govert van Maarle* ontbreken⁵⁾. Ik vermoed dat deze tak *Govert*, althans in de mannelijke lijn, is uitgestorven.

Govert had echter nog een broeder *Fop Hendricxz. van Maarle*, wiens nakomelingen worden vermeld tot op het einde van de 18de eeuw en ook nog een zuster *Judith Hendrikse van Maarle*. Misschien had hij ook een broeder *Jacob van Maarle*, want 7 Januari 1664 komt in het notarieel archief een zekere *Hendrickje Jacobs van Maarle* voor. (deel 276, fol. 5).

I. *Fop Hendricxz. van Maarle* is jong gestorven, want in deel 70 van het notarieel archief van 's-Gravenhage, nots. P.v.G. 22 Jan. 1636, is sprake van *Fop Hendricxz. van Marelen*, zalige man van *Maertgen Mathijsz. van Hasselt*⁶⁾. Van dit echtpaar zijn mij drie zonen en vermoedelijk een dochter (*Hendrina van Maarle*, die op 22 Juli 1657 optreedt als getuige) bekend. Deze drie zonen volgen hier met hun nageslacht:

³⁾ De registers der graven Kloosterkerk 's-Gravenhage. (Overboekingen, enz.) door J. C. van der Muelen 1883:

Den 31 July 1710 de helft van deze grafstede (nr 5) overgeboukt op den naam van de Heer en Mr. *Pieter Bucherius*, als in huwelijk hebbende *Petronella van Ophoven*, die een dochter was van *Maria van Stapele*, die getrouw was en universele erfgenaam van Doctor *Marcelis van Maarle*, die een soon was van *Govert van Maarle*.

⁴⁾ Graven Kloosterkerk 's-Gravenhage. Reg. van overbuickingen enz. (zie noot 3) fol. IIe XVI No. 5. Den XI Aug. 1661 het graf nr. J sup. fs. 215. verbuct op de name van *Govert van Maarle*. Den 1 Januari 1671 begraven Monsr. *de Lange*. 13 Juli 1678 verbout op Doctor *van Maarle*, Den 22 Febr. 1674 verbout op de naam van *Gerrike van Maarle*, weduwe en boedelhouder van *Govert van Maarle*. Den 14 Oct. 1674 een kind van Doctor *van Maarle*.

⁵⁾ Van *Govert Hendricxz. van Maarle* wordt in de Grote Kerk te 's-Gravenhage een kind gedoopt op 23 Oct. 1633.

⁶⁾ Deze *Fop Hendricxz. van Maarlen* leefde blijkbaar nog 7 Juni 1633, want in deel 69 der Haagse not. protocollen, fol. C9, notaris P. v. G., wordt hij zonder de aanduiding „zal.” genoemd als man van *Maritge Matthijs van Hasselt*.

II. *Matheus Foppe van Maarle*⁷⁾, mr. schoenmaker te 's-Gravenhage, geb. 1625, tr. aldaar 10 Aug. 1648 *Lijsbeth van Teyckenbeek*, die te 's-Gravenhage begraven werd op 8 Mei 1660. Hij hertrouwt ± 1662 met *Piaternelle Centen van Leeuwen*, dr. van *Cent Philipsz. van Leeuwen*.

Uit het 1e huwelijk:

- a. *Anthonie*, ged. 's-Gravenhage 15 Oct. 1649, get.: *Pieter Bellaert* en *Judith van Maarle*
- b. *Matheus*, ged. 's-Gravenhage 2 Oct. 1650, get.: *Aelgen Dubly* en *Judith van Maarle*.
- c. *Maria*, ged. 's-Gravenhage 22 Juli 1657, get.: *Hendrina van Maarle*.

Uit het 2e huwelijk:

- d. *Vincent*, ged. 's-Gravenhage 24 Maart 1663, get.: *Cent Philipsz van Leeuwen*, *Judith Hoeckgeest*, *Philips van Leeuwen* en *Janneken Philipsz. Rietveld*, volgt onder III.
- e. *Matheus*, ged. 's-Gravenhage 14 Maart 1668, get.: *Adryaen Westerbaen*, *Judith van Leeuwen* en *Lijsbeth van Leeuwen*; hij werd later lakenkoper. Van hem wordt een kind *Matheus* vermeld, begr. 's-Gravenhage 27 Maart 1696. (Impost f 6.—).
- f. *Johanna van Maarle*, ged. 's-Gravenhage 4 Juni 1670.

III. *Vincent Matheuszon van Maarle*, ged. 's-Gravenhage 24 Maart 1663, get.: *Cent Philipss. van Leeuwen*, *Judith Hoeckgeest*, *Philips van Leeuwen* en *Janneken Philipsz. Rietveld*, werd begraven te 's-Gravenhage 11 Oct. 1698⁸⁾) en is dus slechts 35 jaren oud geworden. Hij was gehuwd met *Petronella de Groot*.

Uit hun huwelijk zijn mij twee kinderen bekend:

- a. *Mattheus van Maarle*, ged. 's-Gravenhage 6 Januari 1692, get.: *Adriaan* en *Agatha van Leeuwen*, † blijkbaar jong.
- b. *Mattheus*, volgt IV.

IV. *Matheus van Maarle*, ged. 's-Gravenhage 11 Aug. 1696, (get: de vroedschap *Adriaan van Leeuwen* en *Agatha de Groot*), huwde met *Adriana Weldijk*, dr. van *Cornelis Weldijk*, en vermoedelijk *Adriana de Bye*. Dit echtpaar *van Maarle* woonde te Delft. Uit hun huwelijk zijn mij vier kinderen bekend, t.w.:

- 1. *Cornelis van Maarle*, ged. Delft (N. Kerk) 5 Sept. 1726.
- 2. *Adriana van Maarle*, ged. Delft (O. Kerk) 13 Dec. 1730.
- 3. *Piaternella van Maarle*, ged. Delft (N. Kerk) 10 Aug. 1732.
- 4. *Adrianus van Maarle*, ged. Delft (N. Kerk) 9 Juni 1740 (getuigen: *Cornelia Weldijk* en *Adriana de Bye*).

Toevallig in de oude kerkregisters van Lisse rondsnuffelend voor nasporingen naar een geheel ander geslacht, vond ik daarin de hierboven onder IV, 1 vermelde *Cornelis Mattheusz. van Maarle*, alwaar hij als weduwnaar van *Wijntje de Bruyn* (begr. Lisse 28 Maart 1781) op 17 Maart 1782, dus op 56-jarige leeftijd, hertrouwde met *Elisabeth Kromhout*. j.d., geb. te Warmond, wonende beiden te Lisse. Zij schonk de

⁷⁾ *Matheus van Marel*, schoenmaecker. 17 Sept. 1643. getuige: ntrs. P. v. G. deel 97, fol. 373.

Matheus van Marelen, 14 Juli 1648. Ntrs. P. v. G. deel 78, fol. 181. *Matheus van Marel* en *Lijsbeth Teyckenbeeog*, mr. schoenmaker, geb. 1625, deel 553 not. prot. fcl. 182v.

Matheus van Marel, 29 Mei 1643, getuige, not. protocollen 's-Gravenhage, deel 97, fol. 199v. ntrs. P. v. G.

⁸⁾ 11 October 1698. Begrazen in de Nieuwe Kerk te 's-Gravenhage *Vincent van Marende* (volgens impostregister van *Maarle*) 't Regt is f 20.—. I poos geluit f 3.—. (uit Wapenheraut 1909, blz. 350).

reeds bedagde Cornelis acht kinderen, van welke het laatste na zijn dood geboren werd. Hij werd in de kerk te Lisse begraven op 9 Oct. 1790 in graf nr. 6. De kosten bedroegen ongeveer f 35.— en de impost bedroeg f 15.—. Hij bereikte dus een leeftijd van ongeveer 65 jaren. Zijn kinderen uit het 2e huwelijk waren:

1. *Adriana*, ged. Lisse 30 Juni 1782 (get.: Adriana Weldijk).
2. *Gerrit*, ged. Lisse 27 Juli 1783 (get.: Hendrik Bartijn en Piaternella Cromhout).
3. *Piaternella*, ged. Lisse 17 Oct. 1784 (get.: Jan Freesman en Piaternella van Maarien), † Lisse 3 Nov. 1784.
4. *Mattheus*, ged. Lisse 5 Nov. 1786 (get.: Adrianus van Marlen en Maria Gijbe).
5. *Elisabeth*, ged. Lisse 30 Dec. 1787 (get.: Simon Esvelt en Heyltje Cromhout).
6. *Johannes*, ged. Lisse 14 Dec. 1788 (get.: Johannes Freesman en Petronella van Marlen).
7. *Cornelis*, ged. Lisse 14 Maart 1790 (get.: Hermanus Geerling en Sophia Crommelyn).
8. *Petronella*, ged. Lisse 13 Juni 1791 (get.: Barent Carsjens en Elisabeth Bartijn).

Wij zien hieruit dat *Adriana Weldijk* in 1782 nog leefde. Zij moet toen wel ongeveer 80 jaren oud geweest zijn. Verder ontmoeten wij hier bij de getuigen Cornelis' broeder *Adrianus*, vermoedelijk gehuwd met *Maria Gijbe* en zijn zuster *Petronella*, vermoedelijk gehuwd met *Johannes Freesman*.

Deze Van Maarle's heb ik verder niet in Lisse aangetroffen, zodat de weduwe na de dood van haar man *Cornelis van Maarle*, naar elders vertrokken moet zijn, misschien wel naar haar geboorteplaats Warmond. Daar genoemde *Cornelis van Maarle* 4 zonen had, nl. *Gerrit*, *Mattheus*, *Johannes* en *Cornelis*, is het zeer goed mogelijk dat van deze nog afstamelingen geleefd hebben of nog leven.

Het is mij helaas niet bekend of uit het 1e huwelijk van *Cornelis Matheusz. van Maarle* met *Wijntje de Bruyn* kinderen geboren zijn. Ik vond hen te Lisse niet vermeld. Hij kan ongeveer in het tijdvak 1750 tot 1781 met haar gehuwd zijn geweest.

Er leeft in ons land nog een R.K. familie *Van Maarle* (b.v. in Leiderdorp, Warnsveld, enz.) afkomstig uit de stad Utrecht, afstammende van *Paulus van Maarle*, geb. Utrecht 1786 of 1787 en overleden aldaar 1 Maart 1860, gehuwd met *Maria André*. Deze *Paulus van Maarle* was een zoon van *Cornelis van Maarle* (vermoedelijk geb. ± 1760) en *Petronella Ronge*. Deze *Cornelis* zou een zoon geweest kunnen zijn van het bovengenoemde echtpaar *Van Maarle-de Bruyn*. Daar de door mij in dit artikel behandelde Van Maarle's echter protestant waren (evenals de *Van Merlen's*), is verwantschap tussen deze families niet heel waarschijnlijk. Bovendien zijn er tekenen, welke er op wijzen, dat deze Utrechtse Van Maarle's afstammen van een zekere *Willem van Maerlen* uit Odijk, die burger wordt van Utrecht 1683/84 en aldaar 5 April 1684 trouwde met *Geertruy Greevinck*, weduwe van *Adolf Bouma*.

Hiermede heb ik de nakomelingen van *Fop Hendricksz van Maerle* en *Maertgen Mathijsdr. van Hasselt* nog niet afgehandeld, want zij hadden nog minstens twee zonen, nl. *Abraham* en *Heyndrick*. (volgorde onbekend).

Iibus. *Abraham Foppe van Maarle*⁹⁾, die kleermaker was

⁹⁾ *Abraham van Maerlen*, kleermaker te 's-Gravenhage. Not. prot. deel 79, fol. 21. ntrs. A. v. d. D. 11 Juni 1646.

in 's-Gravenhage, alwaar hij vermoedelijk omstreeks 1620 geboren is. Hij was gehuwd met *Maria van Baersenburch* en uit de Haagse doopfiches noteerde ik 3 kinderen van hen, nl.:

1. *Fop Abrahamsz. van Maarle*, ged. 2 Dec. 1653 (get.: Judith Hoeckgeest, Gidion Dossigny).
2. *Jozyna*, ged. 13 Juli 1649 (get.: Judith Westerbaen, Peter Gerrits Hulstra).
3. *Maria*, ged. 11 Nov. 1646.

Over verdere gegevens omtrent deze *Abraham van Maarle* en zijn nageslacht beschik ik niet.

Ten slotte de 3e ons bekende zoon van *Fop van Maerle*:

Ilter. *Heyndrick Foppe van Maerle* testeerde als ziekelijke jongeman op 3 Juli 1636 (dus na zijn vaders dood) bij nots. P. v. Groeneweghen te 's-Gravenhage. Hij benoemt zijn moeder *Marytje Thysse van Hasselt*, weduwe za. *Fop Heyndrix van Maarle*, tot zijn erfgenaam, t.w. van 50 carolus guldens, blijkbaar het geld dat hij van zijn vader geërfd had. Toch schijnt het mij toe, dat deze jonge man nog lang daarna leefde, want 21 jaren later, op 30 Juli 1657, compareerde voor Anthony van der Drift, notaris te 's-Gravenhage, *Hendrik van Maarle*, organist te Utrecht, weduwnaar van *Geertruyt van Oudersgie of Overschie*. Hierin wordt de voogdij behandeld van zijn minderjarig dochtertje *Judith van Maarle*. Haar voogd was haar oudoom *Govert Hendriksz. van Maarle*. Deze *Hendrik van Maarle* was hoogstwaarschijnlijk wel de bovengenoemde zoon van *Fop van Maerle*. Het is wel jammer dat bij zijn naam niet vermeld staat Fopzn. of iets dergelijks. Zijn testament ondertekende hij in onberispelijk handschrift als *Heyndrick Foppe van Maarle*, terwijl de acte van 1657 op vrij gebrekkige wijze ondertekend is door *Hendrick van Maarle*. Het is uiteraard mogelijk dat deze Utrechtse organist *Hendrick van Maarle* tot vader heeft gehad een ons onbekende broeder van *Govert Hendriksz. van Maarle*, b.v. de reeds vermelde Jacob.

Deze *Heyndrick van Maarle* wordt als kunstbeoefenaar te Utrecht vermeld in het tijdvak 1644—1658.

Intussen zal het de opmerkzame lezer zijn opgevallen, dat bij verschillende dopen van de kleinkinderen van *Fop Hendriksz. van Maarle* zekere Judith als getuige optrad onder 3 namen, nl. *Judith van Maarle*, *Judith Westerbaen* en *Judith Houckgeest*. Deze Judith was *Judith Hendriksdr. van Maarle*, een zuster van *Govert en Fop van Maarle*. Zij was eerst gehuwd met *Abraham Westerbaen*, die overleden moet zijn tussen 13 Juli 1649 en 2 Dec. 1653 en vervolgens met *Vincent Houckgeest*. *Abraham Foppe van Maarle* is vermoedelijk naar zijn oom *Abraham Westerbaen* vernoemd. Uit haar 1e huwelijk had Judith een zoon *Adriaen Westerbaen* genoemd. Het is mij niet bekend of *Abraham Westerbaen* verwant was aan de bekende dichter en stichter van de vermaarde buitenplaats *Ockenburch Jacob Westerbaen* (1599—1670), maar ik acht dit wel waarschijnlijk, want *Westerbaen* was geen veelvuldig voorkomende geslachtsnaam, zij waren tijdgenoten en beide woonden in 's-Gravenhage of vlak daarbij. Misschien waren zij broeders.

In de notariële protocollen van 's-Gravenhage komt Judith van Maarle, die het laatst vermeld wordt op 4 April 1671, enige kerken voor:

Judith van Maerlen, wed. van *Abraham Westerbaen*, 2 Dec. 1652, deel 81, fol. 314, notaris P. v. G.
Judith van Maerle, dr. van Mr. *Heyndrick van Maerle*, 30 Juli 1657, fol. 188 en 191 van deel nr. 64, not. A. v. D.
Judith van Maarle, nu vrouw van *Vincent Houckgeest* en

moeder van Adriaan Westerbaen, 9 April 1658, deel 479, fol. 79 en 135, notaris J. v. D.

Judith van Maerte, laatst wede van Vincent Hoeckgeest. Acoord. 4 April 1671, deel 447, fol. 110¹⁰.

Zij heeft dus ook haar 2e echtgenoot overleefd. Haar begrafenis heb ik niet vermeld gevonden.

Thans nog iets over de vader van Govert, Fop en Judith van Maerte, die wij hierboven in dat notariële stuk van 1657 vinden aangeduid als Mr. Heynrick van Maerde. Wellicht ten overvloede merk ik op dat dit voorvoegsel geenszins behoeft te betekenen dat hij meester in de rechten was. Zijn kleinzoon Matheus was mr. schoenmaker, zijn kleinzoon Abraham mr. kleermaker in 's-Gravenhage, enz. Toch moet ik in verband met de maatschappelijke positie van de Haagse koopmansfamilie Van Maarte hierbij opmerken, dat men zich niet moet laten misleiden door deze beroepsaanduidingen. Ik acht het zeer waarschijnlijk, dat deze Van Maarte's gezeten burgers waren in 's-Gravenhage. Doch ik keer terug tot de ons nog zo weinig bekende stamvader van dit Haagse geslacht. Heynrick van Maerde, van wie ik niets anders ken dan zijn naam en van wie ik vermoed, dat hij wel uit Gravé geboortig zal zijn. Ook de naam van zijn vrouw kennen wij niet. Doch uit het feit, dat zijn ons bekende drie kinderen allen te 's-Gravenhage woonachtig waren, kunnen wij met grote waarschijnlijkheid concluderen, dat ook hij daar gewoond heeft. Daar hij omstreeks 1560 geboren moet zijn, is het dus mogelijk, dat hij tot ± 1630 in 's-Gravenhage heeft gewoond. Daar hij en zijn vrouw de „missing link” vormen in dit relaas, zou ik zo gaarne zien, dat een van onze Haagse leden, die zich voor dit probleem interesseert, zou trachten wat meer omtrent hem te weten te komen. Vermoedelijk zal hij in de archivalia voorkomen onder het patronymicum *Heynrick of Hendrick Celisz. of Marcellisz.*, al of niet gevoigd door Roeloffs. Ik heb hem echter niet kunnen ontdekken.

De tweede onbeantwoorde vraag is: Waar is de weduwe van *Corneilis Matheus*, van Maarie met haar 8 kinderen gebleven na haar mans dood te Lijsse in 1790 of 1791?

Ten slotte nog iets over het wapen der Haagse Van Maarte's. *Govert Hendrikszoon van Maarte*, de graanhandelaar en regent van het Dol- en Pesthuis, voerde 3 vogels in een schild met als heinteken een vogel met zijwaarts gestrekte vleugels. Naast het heinteken staan de letter G. H. (dus zeker zijn wapen). Aldus is dit wapen te vinden in een der protocollen van notaris C. van Rijp te 's-Gravenhage. Deze vogels zullen wel maarlen of merels voorstellen. In een klein lakzegelafdruk is dat uiteraard moeilijk te onderscheiden. In Rietstap komt een wapen voor van een familie *Van Meerle*, Vlaanderen, „d'azur à trois merles d'or”, waarmede bovenvermeld wapen dus veel overeenkomst heeft. Dit is van belang, omdat die Vlaamse familie *Van Meerle* wel identiek zal zijn met de Antwerpse *Van Merlen*'s, die aldaar tweeën een halve eeuw woonachtig waren. De Van Maarte's (= Merula's) uit Brielle voerden op een zwart schild een

¹⁰) Deze acte behandelt een precario-aangelegenheid. Merkwaardig is dat hierin als getuige optreedt een mij onbekende *Philips van Maerte*, „metselaersgesel”. Deze ontmoette ik ook in een testament van zekere *Janneke van Maerte* (not. prot. 's-Gravenhage 23 Mei 1680, deel 426, fol. 301), die gehuwd was met *Symon Fury*. Zij vermaakt een huis aan haar broeder *Philips van Maerte*. Blijkbaar was hij familie van *Judith van Maerte*, de zuster van *Govert* en *Fop*.

In de Haagse begraafplaatsen vond ik nog:

18-2-1694, de Wed. van *Flip van Marel*, begraven in de Nieuwe Kerk. Ik vermoed dat deze *Flip* en *Jannetje van Maerte* kinderen zijn geweest van *Fop van Maerte* of van de overigens onbekende *Jacob van Maerte*, die wij reeds vermeldden.

wiel¹¹) met 8 spaken van goud vergezeld van 3 gouden merletten, zittend 2 boven op het wiel en 1 onder, het schild met een rand van goud. Dit Merula-wapen, dat o.a. voorkomt op het portret van Prof. *Paulus Merula* van 1602 door J. Matham, met de spreuk *Vincenti Laurus*, komt — zoals nu gebleken is — geheel ten onrechte als hartschild voor in het wapen van de geadelde Nederlandse familie *Van Merlen*. Dit geldt mede voor de spreuk *Vincenti Laurus*.

Volgens Rietstap voerde Otto van Merler uit Grave I drie zilveren merels op een rood veld, II een zwart molenijzer op zilver, III en IV geschaakt, zilver en zwart.

Vervolgens geeft dezelfde bron een wapen *Van Merlen* Holland: Op een zilveren schild 3 zwarte merels 2 en 1 met rode snavels en poten, terwijl verder dit schild een zwarte dwarsbalk vertoont met een 5-puntige zilveren ster.

Voorts vermeldt Rietstap (*de*) *Merle*-wapens in Frankrijk zoals *Merle* in Auvergne: 3 zilveren merels op zwart. *Merle* in Lyonnais, 1 zwarte merel op goud, *Merle* in Languedoc 5 (2, 1, 2) zwarte merels op goud en *le Merle de Rébé* in Beaujolais 3 zwarte merels op goud.

Angelus Merula, de bekende geloofsmartelaar, voerde blijkens zijn geschilderd portret, nog in de Merulastichting te Brielle aanwezig, een gouden schild met een zwarte getinneerde faas, vergezeld van 4 zwarte vogeltjes boven en 1 id. (vliegend) onder.

Het oude Wateringse landbouwersgeslacht *Van der Marel* (oudtijds ook vaak voorkomend als *Van Maarte*) is mijn eigen geslacht, aanvankende met *Roeland Pouwelsz.*, die landbouwer was in Wateringen in de 1e helft der 16de eeuw. Een achterkleinzoon van hem, *Jan Cornelisz. van der Marel*, liet in 1641 een wapen schilderen, dat nog in onze familie bewaard is gebleven, bestaande uit een schild van goud waarop 3 zwarte merels (2 — 1), heinteken eveneens een zwarte merel tussen een gesloten vlucht, onderschrift 16 *Jan Cornelis van der Marel* 41. (Tot dit geslacht behoorde *Jan van der Marel* 1876—1949, die lid van de Raad van Ned.-Indië was.)

Een ander Westlands geslacht *Van der Marel*, dat afkomstig was uit 's-Gravenzande (*Jan Adriaensz. van der Marel* was aldaar in de 1e helft der 17de eeuw rentmeester, procureur, subst. baljuw en schout, en zijn broeder *Cornelis burgemeester*) en daarna gedurende 3 eeuwen in Maassluis woonde, voerde op goud 3 zwarte grutto's, die in Kennemerland merels genoemd worden. (Tot dit geslacht behoorde de Haagse kunstschilder *Marinus van der Maarel* 1857—1921.)

Van al deze Hollandse *Van Maarte*'s of *Van der Marel*'s en ook van het geslacht *Van Marle* (een geheel andere familie uit Overijssel) hebben in de 17de eeuw leden in 's-Gravenhage gewoond en de notarissen schreven hun namen op allerlei verwarring stichtende wijzen, zodat bij de raadpleging dezer bronnen de grootste voorzichtigheid is geboden.

(Slot volgt.)

Foutieve wapens en namen in diverse bronnen,

door R. T. MUSCHART,
(vervolg van LXXI, 31.)

Valckenborch.

Otto Valckenborch, in 1584 schepen van Nijmegen, voerde volgens „De Nederlandsche Heraut” 1890, pag. 123, als wapen: „een s t e r”.

¹¹) Zou dit niet verband houden met het kasteel Wielestein bij Heenvliet waarvan *Willem Merulla* (de vader van de professor *Paulus Merula*) kastelein was alvorens hij secretaris van Dordrecht werd?